DUURZAME WARMTE-PLAN DRUTEN

Onze route naar een aardgasvrij Druten

Samenvatting

In lijn met het Klimaatverdrag van Parijs moet Nederland in 2050 fossielvrij zijn. Dat betekent dat we geen aardgas meer gebruiken om onze woningen te verwarmen.
Gemeenten zijn volgens het Nationaal Klimaatakkoord de regisseurs van de 'warmtetransitie voor de gebouwde omgeving', ofwel het aardgasvrij maken van onze gebouwenvoorraad. Zij moeten samen met lokale stakeholders, zoals woningcorporaties en netbeheerder, elke 5 jaar een Transitievisie warmte (TVW) opstellen. Hierin staat welke mogelijke alternatieven er voor aardgas er zijn per wijk. De TVW voor Druten is in januari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

In aanvulling op het TVW is dit **duurzame warmte-plan** opgesteld, waarin 8 concrete actielijnen zijn uitgewerkt die beschrijven hoe we als gemeente invulling geven aan de warmtetransitie.
In onderstaande figuur zijn de belangrijkste uitgangspunten uitgewerkt.

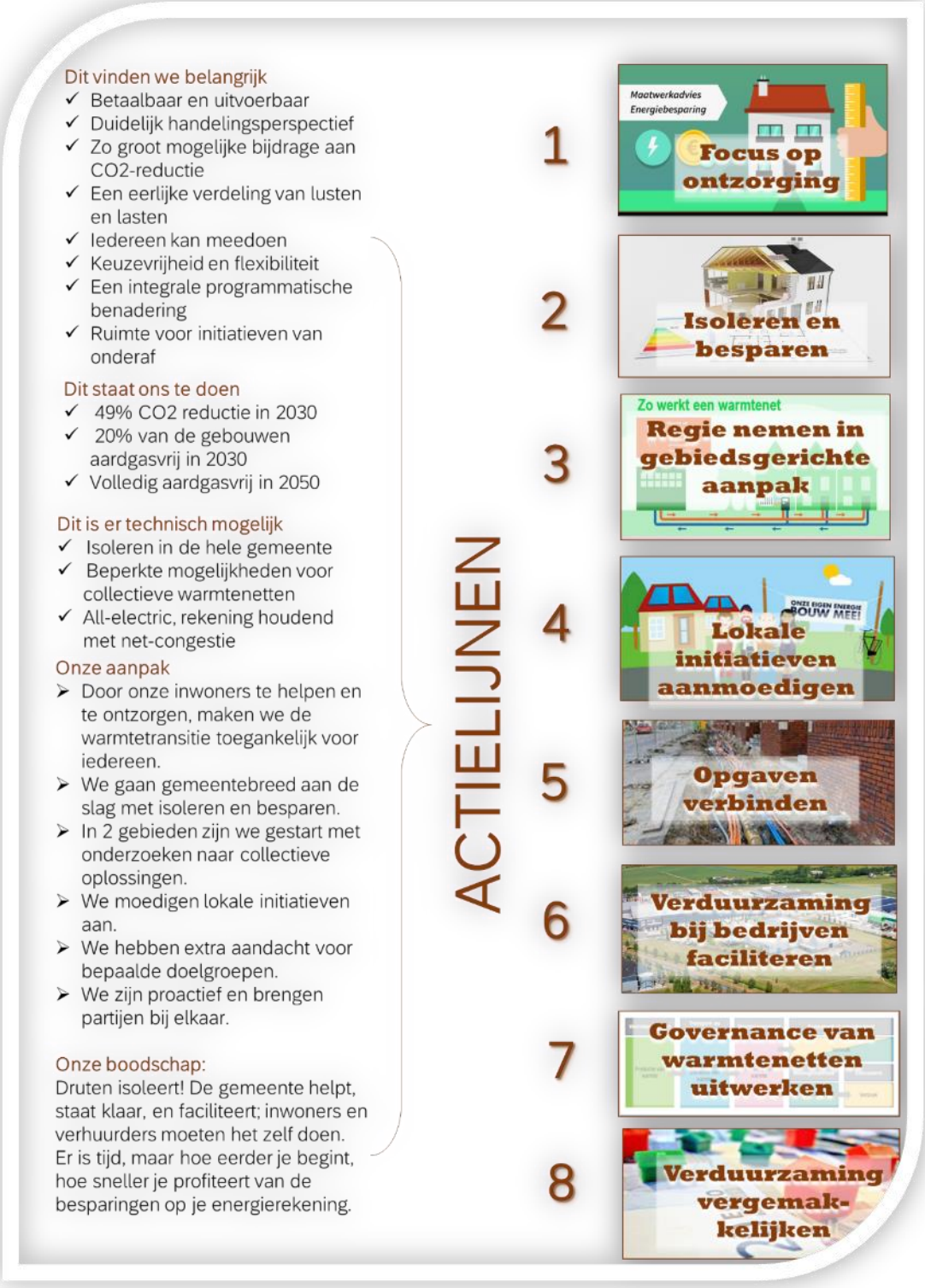

Inhoudsopgave

Samenvatting 2
Inhoudsopgave 3
1. Inleiding 4
1.1 Waarom dit plan? 4
1.2 Opgave: CO_2-uitstoot verminderen 5
1.3 Ontwikkelingen en ervaringen 5
2. Uitgangspunten 6
2.1 Mensen willen vooral ontzorgd worden 6
2.2 Perspectief van maatschappelijke partners 6
2.3 Uitgangspunten 7
4. Van visie naar uitvoering: 8 actielijnen 8
Actielijn 1: Focus op ontzorging 9
Actielijn 2: Gemeentebrede campagne 11
Actielijn 3: Programmatische gebiedsgerichte aanpak 11
Actielijn 4: Lokale initiatieven aanmoedigen 11
Actielijn 5: Opgaven verbinden - samenwerken en koppelkansen benutten 12
Actielijn 6: Verduurzaming bij bedrijven faciliteren 12
Actielijn 7: Governance van warmtenetten uitwerken 13
Actielijn 8: Verduurzaming vergemakkelijken door gemeentelijke regelgeving 13
5. Kaders bij uitvoering 14
5.1 Kosten en financiering 14
5.2 Uitvoeringsagenda Lokale Energie Strategie 14
5.3 Meedenken en meedoen: participatie 15

1. Inleiding

1.1 Waarom dit plan?

Het verbranden van aardgas (en andere fossiele brandstoffen) zorgt voor de uitstoot van broeikasgassen die op hun beurt een grote bijdrage leveren aan klimaatverandering. Met het oog op het klimaat is dus van belang dat we toewerken naar een fossielvrije toekomst.
Bovendien is gas uit Groningen niet langer beschikbaar en de oorlog met Oekraïne heeft pijnlijk duidelijk gemaakt hoe afhankelijk we zijn van Russisch gas. Energieprijzen zijn enorm gestegen en de betaalbaarheid van ons energiesysteem komt erg onder druk te staan. Deze ontwikkelingen verhogen de noodzaak om uiterlijk in 2050 aardgasvrij te zijn.

In 2019 is het Nederlandse **Klimaatakkoord** tot stand gekomen. Hierin zijn de afspraken van het Internationale Klimaatverdrag van Parijs (2015) naar landelijk niveau vertaald. In het Klimaatakkoord heeft Nederland zich als doel gesteld om in 2030 de CO_2-uitstoot met 49% te beperken ten opzichte van 1990. De doelstelling is vertaald naar verschillende sectoren; zo is er een aparte doelstelling voor de industrie, voor de opwek van duurzame elektriciteit en voor de gebouwde omgeving. Onder gebouwde omgeving worden alle gebouwen verstaan. Het gaat dus zowel om woningen, als bedrijfspanden en bijvoorbeeld instellingen. Voor bedrijfspanden geldt dat het alleen gaat om de ruimteverwarming, niet om de warmte die eventueel nodig is voor het productieproces, daar zijn aparte afspraken over gemaakt.

De gebouwde omgeving in Nederland dient in 2030 3,4 megaton CO_2 minder uit te stoten. Hiervoor is als tussendoel gesteld dat in 2030 landelijk 20% van alle gebouwen aardgasvrij moet zijn. Volgens de afspraken uit het Klimaatakkoord staan gemeenten hiervoor aan de lat. De Rijksoverheid heeft elke gemeente gevraagd om aan de hand van dit landelijk streven een visie te ontwikkelen waarin ze aangeeft op welk moment, in welke wijk en buurt en met welke technieken gebouwen aardgasvrij gemaakt kunnen worden. Dit doen gemeenten via de Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte (TVW) voor Druten is opgesteld door Royal HaskoningDHV in 2020 en is in januari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Energieverbruik in Druten – feiten en cijfers
Aardgas is in onze gemeente – net als in de rest van Nederland – de belangrijkste bron van energie om gebouwen mee te verwarmen en van warm water te voorzien.
Woningen verbruiken het meeste aardgas binnen de gebouwde omgeving van Druten. In onze gemeente staan ruim 8.300 woningen. Het totale aardgasverbruik van woningen in Druten bedroeg in 2021 11,3 miljoen kuub (m^3)
De afgelopen tien jaar is het aardgasgebruik in woningen bijna hetzelfde gebleven. De CO_2-uitstoot en het energieverbruik van woningen in Druten liggen ongeveer gelijk met het landelijke gemiddelde.
Van het totale energiegebruik in Druten werd in 2021 28 TJ warmte hernieuwbaar opgewekt. Bijna alle hernieuwbare warmte in Druten is afkomstig van houtkachels (biomassa).
De geproduceerde hernieuwbare warmte in Druten is 1.480 MJ per inwoner. Het landelijke gemiddelde is 3.950 MJ per inwoner.
Bijna 38.000 ton CO_2-uitstoot is afkomstig van de gebouwde omgeving, waarvan 28.000 ton van woningen komt
(Bron : Klimaatmonitor cijfers 2021).

In aanvulling op de TVW is dit duurzame warmte-plan een verdere concretisering van de aanpak om de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken.
De concrete ambities voor Druten en de weg daar naartoe gaan we uitwerken in de Lokale Energie Strategie (LES) die in 2023 opgesteld wordt.
In de LES geven we weer wat er precies moet gebeuren om de gewenste CO_2-reductie te behalen en dus ook hoeveel gebouwen er wanneer van het aardgas af moeten zijn.

1.2 Opgave: CO_2-uitstoot verminderen

In Druten willen we, in lijn met het Klimaatakkoord, onze CO_2-uitstoot terugbrengen en in 2040 energieneutraal worden. Energieneutraal betekent dat in onze gemeente evenveel duurzame energie wordt opgewekt, als dat er op jaarbasis aan energie wordt verbruikt. Wij willen dit bereiken met maatregelen om fossiel energieverbruik (aardgas, aardolie en kolen) terug te dringen en meer duurzame energie op te wekken. Richting 2050 willen we fossiele energie helemaal niet meer gebruiken. Dit betekent dus ook dat woningen en andere gebouwen de komende 30 jaar overgaan van aardgas op duurzame warmte-oplossingen. In dit stuk richten we ons alleen op de warmtetransitie. De benodigde elektriciteit komt hier niet aan bod.

Met deze lokale warmte-aanpak ondersteunen wij het landelijke Klimaatakkoord, het Gelders Energieakkoord (GEA) en helpen we om klimaatverandering te beperken. In lijn met het klimaatakkoord is het streven dat 20% van de gebouwen aardgasvrij is in 2030.

1.3 Ontwikkelingen en ervaringen

We zien dat het vraagstuk rondom de energietransitie constant in beweging is en doelen gedurende de rit worden aangescherpt. In het Klimaatakkoord was 49% CO_2 besparing het uitgangspunt, maar in het coalitieakkoord van het huidige kabinet is al 55% CO_2 reductie in 2030 als doel opgenomen. Ook op Europees niveau is er veel aandacht voor de energietransitie en zijn er plannen opgesteld. Er wordt nog gewerkt aan verschillende wetten, zoals de Warmtewet, die effect hebben op het verloop van de warmtetransitie. Mogelijk worden hierin ook (hogere) ambities opgenomen.

Voor de corporatiewoningen geldt dat zowel op landelijk als op gemeenteniveau afspraken zijn gemaakt om de verduurzaming te bevorderen. De corporaties die in onze gemeente actief zijn (Woonwaarts en de Kernen) hebben flink ingezet op verduurzaming en dat is ook terug te zien in de energielabels van hun bezit. Particuliere verhuurders zijn een ander verhaal, daar loopt de situatie sterk uiteen. Omdat het om een niet-homogene groep gaat, is het lastig om hiermee afspraken te maken. Recent is aangekondigd dat particuliere verhuurders, net als woningcorporaties, vanaf 2030 geen woningen mogen verhuren met energielabels E, F en G. Om hen bij de verduurzamnig te ondersteunen, is landelijke financiering beschikbaar.

Verschillende ‘proeftuinen’ in Nederland laten zien dat het geheel aardgasloos maken van bestaande wijken behoorlijk ingewikkeld is. Daarom is de trend steeds meer richting *aardgasvrij-ready*, wat zoveel betekent dat woningen klaar worden gemaakt om van het gas of te kunnen op termijn. Van deze voorbeelden leren we ook dat het bijna niet mogelijk is om een vooraf uitgestippeld pad te doorlopen om de warmtetransitie te realiseren. Het is een proces, dat om constant meebewegen en bijsturen vraagt.

Het besef is gekomen dat dit vraagt om experimenteren en steeds blijven monitoren om te toetsen of we de goede dingen doen. Al doende leren en al lerende doen. Met deze kennis in ons achterhoofd is dit Duurzame Warmte-plan tot stand gekomen.

2. Uitgangspunten

De warmtetransitie is een complex vraagstuk. Naast de technische uitdagingen die spelen, zijn de gemeenten verantwoordelijk gemaakt voor een opgave waarbij vooral woningeigenaren aan zet zijn. De beoogde veranderingen moeten immers voor een belangrijk deel 'achter de voordeur' plaats vinden. Woningen moeten worden geïsoleerd, gasketels moeten worden vervangen door warmtepompen of huizen moeten worden aangesloten op een collectief warmtesysteem. De gemeente kan vergemakkelijken, motiveren en financiële prikkels geven, maar niet besluiten over particulier bezit. Het proces van verduurzaming vraagt dan ook om een intensieve samenwerking tussen inwoners, stakeholders en de gemeente.

Op basis van ervaringen en eerdere participatieprocessen in de regio, hebben we een indruk van wat mensen belangrijk vinden. Ook hebben gesprekken plaatsgevonden met maatschappelijke partners als woningcorporatie en netbeheerder.
Aan de hand hiervan zijn de belangrijkste uitgangspunten concreet vertaald.

2.1 Mensen willen vooral ontzorgd worden

Bewoners geven aan dat ze van de gemeente een helpende hand verwachten. De warmtetransitie zien ze als een maatschappelijke opgave. Een grote groep begrijpt en accepteert dat er veel van hen verwacht wordt, maar ze willen graag duidelijkheid en concrete voorstellen.

Bovenal willen mensen ontzorgd worden. Er is behoefte aan een goed handelingsperspectief. Welke woningingrepen zijn mogelijk en verstandig? Wat voor financieringsmogelijkheden zijn er? En waar vind je betrouwbare uitvoerders of installateurs? In veel gevallen kijken inwoners daarvoor naar de gemeente.

2.2 Perspectief van maatschappelijke partners

Met verschillende maatschappelijke partners zijn hun uitgangsposities en belangen in de warmtetransitie besproken. Hieruit kwamen de volgende punten naar voren:

- Vanwege netcongestie zijn individuele warmtepompen niet overal op korte termijn haalbaar. Inzetten op collectieve oplossingen verdient mede daarom de voorkeur.
- De keuze voor individueel of collectief kan niet te lang uitgesteld worden. Op een bepaald moment is een collectieve oplossing dan namelijk gediskwalificeerd als optie omdat inwoners of onze maatschappelijke partners zelf gaan kiezen voor individuele oplossingen. Uitstellen is dus op den duur kiezen voor individuele oplossingen.
- Mensen zijn bereid om mee te doen aan een collectieve oplossing wanneer er een duidelijk en goed verhaal ligt, zowel vanuit de gemeente als vanuit eventuele betrokken marktpartijen.
- Collectieve oplossingen hebben de laagste maatschappelijke kosten. Een individuele oplossing, of anders gezegd all-electric, laat in de timing meer keuzevrijheid aan de bewoner, maar kost uiteindelijk meer. Het beslag op de openbare ruimte is ook groter. Als het aandeel van all-electric erg groot wordt, stijgen de kosten disproportioneel doordat het net nog extra verzwaard moet worden.

2.3 Uitgangspunten

Op basis van de verzamelde informatie zijn de uitgangspunten voor de warmtetransitie concreet gemaakt:

1. **Aan de slag met energiebesparing en isolatie**
   - Het in één keer aardgasloos maken van bestaande wijken is lastig.
   - Er is nog een flinke energiebesparing te behalen is door te isoleren.
   - Door te starten met isoleren en andere vormen van energiebesparing, vragen we inwoners om niet om in 1 keer van het gas af te gaan, maar stap-voor-stap toe te werken naar het doel.
   - Zeker op plekken waar een individuele oplossing het meest voor de hand ligt, is het wenselijk om woningeigenaren de ruimte te geven om hun eigen tempo te bepalen. Ook voor de netbeheerder is dat prettiger.
   - Belangrijk hierbij is wel dat mensen handelingsperspectief hebben en ontzorgd worden.
   - Inwoners hebben behoefte aan duidelijkheid en verwachten een helpende hand vanuit de gemeente.

2. **Samen kennis delen om de warmtetransitie te laten slagen**
   - Partners willen graag samenwerken om de warmtetransitie tot een succes te maken en dit is ook nodig om problemen zoals netcongestie te voorkomen.
   - De gemeente heeft hierbij de regie.
   - Er moet niet te lang gewacht worden met het ontwikkelen van collectieve oplossingen, omdat de kans van slagen anders kleiner wordt.
   - Bij collectieve oplossingen gaan we uit van een integrale benadering, waarbij we op projectniveau en in buurten verbinding zoeken tussen de warmtetransitie en andere opgaven. Bijvoorbeeld de woningbouwopgave, het verbeteren van de leefomgeving in de buurt of armoedebestrijding.
   - Ook lokale initiatieven die vanuit inwoners ontstaan, worden ondersteund met kennis vanuit de gemeente en eventueel andere partijen.

3. **Haalbaar en betaalbaar voor iedereen**
   - De warmtetransitie moet voor zowel onze inwoners en ondernemers, de maatschappij als de gemeente betaalbaar zijn.
   - Daarbij hoort een eerlijke verdeling van lusten en lasten, voor woningeigenaar, overheid, bedrijfsleven en samenleving als geheel.
   - Oog houden voor de mate waarin iedereen mee kan doen, ook bijvoorbeeld voor inwoners met een minder grote beurs en ouderen, is belangrijk.
   - Ook voor huurders hebben we aandacht. Veel maatregelen zijn gericht op woningeigenaren, maar het is ook belangrijk om huurders mee te nemen in de warmtetransitie.
   - Met haalbaarheid bedoelen we dat het technisch, ruimtelijk en praktisch uitvoerbaar moet zijn.
   - We moeten vaart maken. Wachten op wellicht betere alternatieven die zich in de toekomst mogelijk aandienen is geen optie.

4. **Beschikbaar, betrouwbaar en duurzaam richting de toekomst**
   - Met de warmtetransitie streven we ernaar om onze CO_2-uitstoot zoveel mogelijk om omlaag te brengen zodat we onze bijdrage leveren aan de landelijke klimaatdoelstellingen.
   - Betrouwbaarheid is met name voor warmtenetten een relevante voorwaarde: de warmtebron moet beschikbaar zijn, de levering van warmte moet te allen tijde geborgd zijn.
   - Publiek eigendom geeft ons de mogelijkheid om meer te sturen op beschikbare, betrouwbare en duurzame warmte voor iedereen. De betrokkenheid van het Gelders Warmte Infra Bedrijf (GWIB) dat vanuit de provincie Gelderland is opgericht, kan hier een belangrijke rol spelen.

4. Van visie naar uitvoering: 8 actielijnen

In de voorgaande hoofdstukken hebben we inzichtelijk gemaakt wat de warmtetransitie betekent voor Druten en welke uitgangspunten belangrijk zijn. Dit samen vormt het kader van waaruit we onze aanpak voor de warmtetransitie hebben gedefinieerd. Het geheel van keuzes over hoe we aan de slag gaan via 8 actielijnen, is schematisch weergegeven in onderstaande figuur. De actielijnen worden in dit hoofdstuk nader uitgewerkt.

Actielijn 1: Focus op ontzorging

Zoals eerder beschreven willen bewoners ontzorgd worden bij het verduurzamen van hun woning. Ontzorging is dan ook één van de belangrijkste speerpunten van de gemeentelijke aanpak. Op dit gebied doen we al heel veel. De komende tijd gaan we dit verder verstereken, onder andere via het Nationale IsolatieProgramma (NIP) en de Lokale Energie Strategie (LES).

Energieloket

Wat doen we al?

Ontzorging vormt een belangrijk onderdeel van het Klimaatakkoord en gemeenten zijn hiervoor verantwoorelijk. In veel gemeenten, ook in Druten, is het energieloket hier de praktische invulling van. Samen met regiogemeenten hebben we een energieloket dat zowel digitaal als (beperkt) fysiek beschikbaar is voor inwoners. Zij kunnen hier terecht voor vragen over de verduurzaming van hun woning.

Hoe kunnen we dit versterken?

We willen nog meer mensen bereiken en vaker fysiek beschikbaar zijn. Om dat mogelijk te maken, gaan we nauwer samenwerken met een partner die een groot deel van de uitvoering voor zijn rekening neemt. Denk dan aan bemensing van het energieloket, het aansturen van de energiecoaches en het leveren van maatwerkadviezen. We zijn aan het verkennen wat er mogelijk is en hoe we deze samenwerking vorm kunnen geven.

Energiecoaches

Wat doen we al?

Sinds een aantal jaren werken we in Druten met energiecoaches. Energiecoaches zijn vrijwilligers uit de gemeente. Zij krijgen een korte opleiding om inwoners te adviseren hoe zij hun energieverbruik kunnen verlagen. De laatste maanden is de vraag voor een afspraak met energiecoaches enorm toegenomen.

Hoe kunnen we dit versterken?

We zijn gestart met een wervingscampagne die zijn eerste vruchten afwerpt: er hebben zich 20 nieuwe coaches aangemeld. Daarnaast is sprake van professionalisering door de coaches onder te brengen bij Energie Coöperatie Leur (ECL).

Maatwerk advies voor woningingrepen

Wat doen we al?

Er heeft een pilot plaatsgevonden met het aanbieden van maatwerkadviezen aan woningeigenaren. Er komt dan een adviseur aan huis, die inzichtelijk maakt welke woning-ingrepen mogelijk zijn, zorgt voor een offerte opstelt en het mogelijk maakt mee te doen aan een collectieve inkoopactie.

Hoe kunnen we dit versterken?

Inwoners hebben aangegeven behoefte te hebben aan onafhankelijk en betrouwbaar advies over de ingrepen die mogelijk zijn aan hun woning.
In de toekomst willen we maatwerkadviezen breder inzetten, bij voorkeur met meer lokale verankering en in samenwerking met lokale leveranciers. Het energieloket kan hier mogelijk een rol in spelen.
Het subsidiëren van maatwerkadvisering aan huis sluit aan de bij de wens van bewoners om onafhankelijk advies te krijgen over hun persoonlijke situatie.

Hulp op maat bij subsidie en financiering

Hulp op maat bij subsidie en financiering wordt door bewoners als heel logisch gezien. Bewoners geven aan dat zij best van het gas af willen, maar ze hebben er weinig verstand van en vinden ook niet dat ze er expert in zouden moeten worden. Investeren en daarvoor bijvoorbeeld moeten lenen is voor veel mensen een drempel.

Wat doen we al?
Er zijn verschillende vormen van financiering en subsidies beschikbaar. In onderstaande tabel zijn de verschillende regelingen kort samengevat.

Regeling	Soort	Doelgroep	Van
Toekomstbestendig wonen	Lening	Particuliere woningeigenaren	Provincie+ Gemeente
Nationaal Warmtefonds	Lening	Woningeigenaren en VvE's met weinig leenruimte	Rijk
ISDE	subsidie	Particulieren woningeigenaren	Rijk
SVVE	subsidie	VVE's	Rijk

Hoe kunnen we dit versterken?

Hoewel de energiesubsidiewijzer op verbeterjehuis.nl de mogelijkheden helder weergeeft, blijkt het aanvragen van subsidie en/of financiering toch iets waar veel mensen tegenop zien.
Hulp op maat bij subsidie en financiering kan helpen om mensen daadwerkelijk stappen te laten zetten. De gemeente kan hierbij samenwerken met een ontzorgende (markt)partij. Door de kosten voor haar rekening te nemen als de bewoners toch afzien van verduurzaming, blijft de drempel laag.
We gaan in kaart brengen hoe we concreet invulling kunnen geven aan hulp op maat bij subsidieaanvragen en financiering. We kijken ook specifiek naar VVE's en monumenten.

Actielijn 2: Gemeentebrede campagne

Wat je niet verbruikt hoef je ook niet op te wekken. Daarom willen we heel Druten aanzetten tot besparen en isoleren. Er valt nog heel wat te besparen met 'geen spijt' isolatie-maatregelen, zowel financieel als qua energieverbruik. Deze programmatische gemeentebrede aanpak is onderdeel van het ontzorgen; we willen bewoners bewust maken en tot actie aanzetten.

We gaan een gemeentebrede campagne opzetten om mensen aan te zetten tot isoleren en besparen. In de vorige paragraaf bij actielijn 1: 'ontzorgen' staan al verschillende instrumenten benoemd voor het creëren van handelingsperspectief. We willen deze instrumenten versterken, zorgen voor een groter bereik en meer samenhangend aanbieden.

Actielijn 3: Programmatische gebiedsgerichte aanpak

In de wijken waar volgens de Transitievisie Warmte technische kansen liggen voor een collectief warmtenet, zijn we gestart met een gebiedsgerichte aanpak.

1. In **Druten** richten we ons op het gebied rondom de Van Heemstraweg. Hier is al een eerste verkenning gestart naar een kansrijk warmtenet in opdracht van de gemeente. Woningcorporatie Woonwaarts heeft veel bezit in dit gebied en neemt actief deel aan het onderzoek. Ook 's Heerenloo is een belangrijke potentiele partner. De volgende stap is een verdiepend haalbaarheidsonderzoek om te onderzoeken of het warmtenet echt gerealiseerd kan worden. Parallel gaan we een participatietraject inrichten met bewoners om verder te gaan ontdekken of een warmtenet kansrijk is en hoe dat er dan uit zou zien. We gaan hierbij gebruik maken van de kennis en ervaring die is opgedaan bij andere gemeenten en platforms, zoals Wijk van de Toekomst.

2. Voor **Deest** is in 2018 al gestart met een participatietraject om te komen tot een aardgasvrije oplossing. Samen met een Transitieteam van inwoners zijn verschillende aardgasvrije opties onderzocht. Omdat het niet haalbaar blijkt om binnen afzienbare tijd over te stappen naar een alternatieve warmtebron, is ervoor gekozen om in te zetten op het aardgasvrij ready maken van de bestaande woningen.

Gebiedsgerichte aanpak
Stap 1: verkennende onderzoeken op initiatief vanuit gemeente naar mogelijkheden/kosten;
Stap 2: Waar mogelijk samenwerking zoeken met woningcorporatie en/of andere grote vastgoedeigenaren zoals VvE's.
Stap 3: Inwoners informeren en een passend participatie- en communicatieproces inrichten.
Stap 4: Op basis van een uitgewerkt voorstel enthousiasme peilen onder inwoners voor een collectieve oplossing;
Stap 5: Samen met bewoners en partners een beheervorm inrichten.

Actielijn 4: Lokale initiatieven aanmoedigen

In het land zien we steeds meer initiatieven vanuit inwoners ontstaan om een bijdrage te leveren aan de energietransitie. De gemeente staat hiervoor open en moedigt dit aan. Uit steeds meer evaluaties en ervaringen in het land wordt duidelijk dat de energietransitie vooral succesvol is als inwoners in beweging komen, en er vanuit de samenleving zelf mensen opstaan. Van, door en met inwoners.

We gaan inwoners actief stimuleren om met eigen initiatieven te komen. Denk dan aan straten of buurten die gezamenlijk stappen willen zetten om isolerende maatregelen te treffen of samen hybride warmtepompen in te kopen. We ondersteunen deze initiatieven met kennis en middelen indien gewenst.

Actielijn 5: Opgaven verbinden - samenwerken en koppelkansen benutten

Goede samenwerking is van groot belang voor een succesvolle warmtetransitie. Dit besef leeft bij alle partijen waar we de afgelopen periode mee hebben gesproken.
In veel gevallen zal de ondergrondse infrastructuur in het kader van de warmtetransitie aangepast moeten worden. Zo zal het elektriciteitsnet verzwaard moeten worden, buizen voor warmtenetten moeten aangelegd worden en de verwachting is dat het oude gasnet op den duur verwijderd moet worden. Vanwege de kosten en de overlast, ligt het voor de hand om te proberen deze werkzaamheden te combineren met andere ingrepen in de ondergrondse infrastructuur, zoals rioolvervanging of de aanleg van glasvezel. In de praktijk blijkt dit echter lastig. Dit heeft de volgende oorzaken:

- *Verschillen in timing en tempo; soms vertraagt het ene werk het andere, waardoor er gewacht moet worden en de kosten alleen maar stijgen.*
- *Verschillen in geografische begrenzingen; waar een gebied begint en ophoudt, is voor elke klus bepaald en dit kan het koppelen bemoeilijken.*
- *Bestuurlijke obstakels, zoals de regel dat netbeheerders niet proactief mogen investeren.*

Daarnaast blijkt dat ook dat sociale vraagstukken die in een wijk spelen, invloed kunnen hebben op de voortgang van de warmtetransitie, denk bijvoorbeeld aan (energie)armoede.

We gaan structureel in overleg met alle partijen om te blijven inventariseren welke opgaven op het gebied van ondergrondse infrastructuur en in het sociale domein zich lenen om te verbinden met de realisatie van de warmtetransitie.

Actielijn 6: Verduurzaming bij bedrijven faciliteren

Bedrijfspanden behoren ook tot de gebouwde omgeving en vallen daarmee ook onder de warmtetransitie. Het gaat daarbij alleen om ruimteverwarming niet om de warmte die nodig is voor de bedrijfsprocessen. Daarover zijn aparte afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord.

Ontzorgen: energieloket + leningen
Sinds begin 2023 hebben we een digitaal energieloket voor bedrijven. Ook wordt er op korte termijn vanuit de Groene Metropoolregio een energie-adviesteam opgestart dat MKBers zal ondersteunen. Ook krijgen bedrijven vanaf 2023 de mogelijkheid een lening af te sluiten via SVn en het BNG Verduurzamingsfonds.

Kansen voor warmte- en koude uitwisseling
Voor de bedrijven met een ‘doorsnee’ energieprofiel (ruimteverwarming, verlichting en stroom voor de aandrijving van apparaten) is het interessant de optie van energie-uitwisseling te verkennen. Opwek, opslag in batterijen, onderling delen en inkoop/verkoop met het net biedt grote kansen op interessante besparing. De netbeheerder is blij met het verslimmen van elektriciteitsvraag en –aanbod.

We gaan de verduurzaming van bedrijven en warmtetransitie nader uitwerken en in samenspraak met team Economische Zaken middelen en menskracht alloceren. Met bedrijventerrein Westerhout onderzoeken we de mogelijkheden voor een smart-energy-hub.

Actielijn 7: Governance van warmtenetten uitwerken

Bij de ontwikkeling van een collectief warmtenet vormt de vraag wie welke rol gaat nemen een belangrijk onderdeel. Indien de gemeente kiest voor de aanleg van een collectief energiesysteem, is (de oprichting van) een warmtebedrijf noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende modellen denkbaar, waarin de gemeente (al dan niet risicodragend) kan participeren. In Nederland zijn inmiddels meerdere voorbeelden van publieke, private en hybride warmtebedrijven bekend.

Landelijke ontwikkelingen
Op landelijk niveau is op dit gebied veel gaande. Er is een nieuwe wet collectieve warmte (WCW) in de maak. Minister Jetten heeft aangegeven dat private warmtebedrijven in de nieuwe wet geen meerderheidsbelang meer hebben in nieuwe warmte-infrastructuur. Binnenkort zal het dus zo worden geregeld dat de infrastructuur van de warmtenetten in handen is van publieke partijen, in lijn met de huidige elektriciteits- en gasnetten.
Recentelijk is vanuit de provincie Gelderland het Gelders Warmte Infra Bedrijf (GWIB) opgericht, met als doel gemeenten te ontzorgen en ondersteunen bij de ontwikkeling van warmtenetten.

Binnen het haalbaarheidsonderzoek naar het warmtenet in Druten, gaan we concreet invulling geven aan de governance-vraagstuk. Een belangrijk onderdeel is het in kaart brengen van de verschillende rollen die de gemeente Druten wil en kan spelen bij de oprichting van een warmtebedrijf. Ook het besluitvormingsproces vormt een wezenlijk onderdeel van dit onderzoek.

Actielijn 8: Verduurzaming vergemakkelijken door gemeentelijke regelgeving

Eén van de meest voor de hand liggende mogelijkheden om verduurzaming bij woningeigenaren te stimuleren, is het invoeren van ‘groene leges’. Hier mee wordt bedoeld het verminderen van leges op vergunningverlening en afwijkingsprocedures ten behoeve van het nemen van verduurzamingsmaatregelen. Naast het wegnemen van een financiële drempel, heeft dit ook een belangrijk stimulerend effect. De VNG heeft hier een model voor ontwikkeld.

In samenspraak met de teams van vergunningen en juridische zaken hebben we gekeken naar de mogelijkheden om groene leges in te voeren. Dit blijkt het meest zinvol voor monumenten. De komende tijd gaan we verder in kaart brengen wat er voor nodig is om dit te realiseren.

5. Kaders bij uitvoering

In dit hoofdstuk gaan we nader in op een aantal kaders die van toepassing zijn bij de uitvoering van de actielijnen.

5.1 Kosten en financiering

Het Rijk heeft recent bekend gemaakt veel geld beschikbaar te stellen voor de energietransitie.
Een deel hiervan vloeit rechtstreeks naar bewoners door middel van bijvoorbeeld een lagere energiebelasting of via subsidies. Daarnaast ontvangen ook gemeenten en woningcorporaties extra geld.

Gemeente Druten krijgt voor de uitvoering van het Klimaatakkoord (CDOKE) de volgende middelen

2023:	€ 350.755
2024:	€ 353.937
2025:	€ 357.119

Het geld is bestemd voor personeel en bijbehorende materiële kosten. Gemeenten kunnen het naar eigen inzicht inzetten voor de uitvoeringskosten van klimaat- en energiebeleid uit het Klimaatakkoord en het beleidsprogramma Klimaat.

Hoewel deze middelen voor een breder doel bestemd zijn dan alleen de warmtetransitie, kunnen we stellen dat het beschikbare budget geen belemmering vormt om de diverse plannen voor de warmtetransitie te bekostigen. Voldoende menskracht, zowel in projectleiding als in de uitvoering, zal naar een verwachting een grotere bottleneck vormen.
In de uitvoeringsagenda Lokale Energie Strategie zullen we de kosten en wijze van financiering nader uitwerken.

5.2 Uitvoeringsagenda Lokale Energie Strategie

We concretiseren onze visie op de warmtetransitie in de Lokale Energie Strategie (LES). De Lokale Energie Strategie voor Druten wordt in 2023 opgesteld en bevat in ieder geval:

- Een visie op de energietransitie in Druten in het algemeen
- Duidelijke doelen met bijbehorende onderbouwing
- Een uitvoeringprogramma om de doelen te behalen
- Inzicht in de benodigde uitvoeringscapaciteit
- Een monitoringsystematiek

Uiteraard is de Lokale Energie Strategie niet het eindpunt. Zeker omdat het om een langdurig proces gaat, zal de aanpak continue bijgesteld moeten worden. Omdat ook de inzichten en technieken veranderen, kan het zijn dat er op basis van de kennis van nu beslissingen worden genomen waar later andere keuzes gemaakt zouden worden.

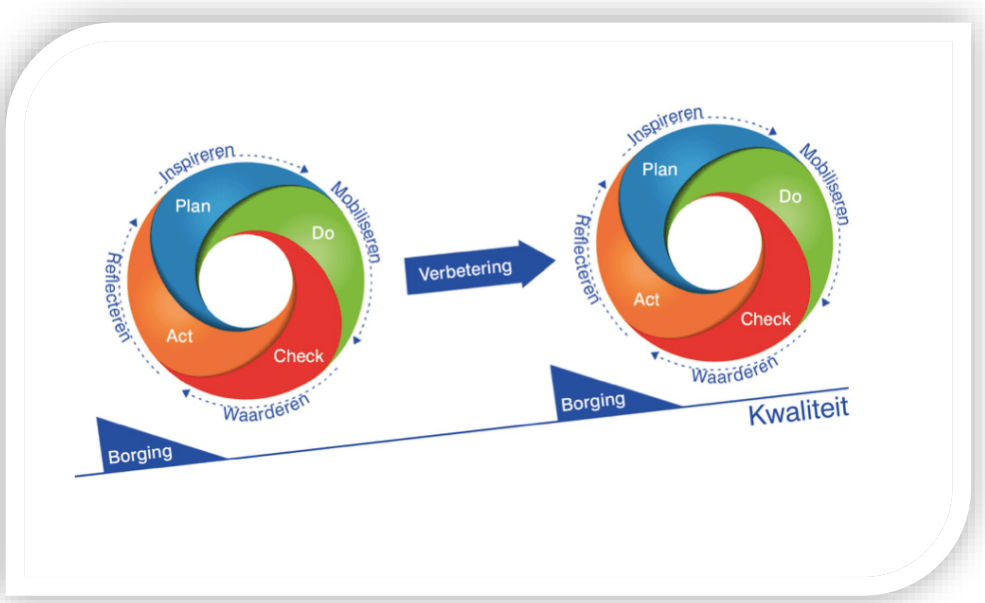

5.3 Meedenken en meedoen: participatie

Met dit Duurzame Warmte-plan voor Druten presenteren wij onze aanpak voor de lokale warmtetransitie. Deze strategie is tot stand gekomen met input van verschillende partijen. De komende jaren hebben we allemaal een rol in de uitvoering van dit plan. We betrekken onze partners middels afspraken in onze uitvoeringsagenda en bereiken huurders samen met de woningcorporaties.

We willen in de toekomst op regelmatige basis blijven toetsen of we op de goede weg zijn. Zowel tijdens bijeenkomsten als via andere (digitale) wegen gaan we eens in de zoveel tijd bij inwoners peilen hoe zij tegen de uitvoeringsplannen aankijken en of we onze plannen moeten herijken.